

HYVINVOINTIPALVELUT

HYVINVOINNIN JOHTAMISEN JA EDISTÄMISEN PALVELUT

Toimielin Hyvinvointilautakunta

Tehtäväalue Hyvinvointitoimiala

Vastuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Hyvinvoinnin johtamisen ja edistämisen tehtäväalue vastaa kunnan hyvinvoinnin, elinvoiman ja osallisuuden kehittämisestä sekä hyvinvointityön ja toimialan kokonaisuuden johtamisesta. Tehtäväalueeseen kuuluu toimialan tehtäväalueiden toiminnan, talouden ja kehittämisen johtaminen sekä monialaisen yhteistyön koordinointi kunnan sisällä, hyvinvointialueen ja muiden kumppaneiden kanssa.

Tehtäväalue huolehtii kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden seurannasta, hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelusta ja toteutuksesta sekä HYTE-tavoitteiden toimeenpanosta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) sekä kuntalain (410/2015) mukaisesti. Lisäksi se vastaa koko hyvinvointitoimialan tehtäväalueista (kirjasto- ja kulttuuripalvelut, nuoriso- ja liikuntapalvelut sekä elinvoima- ja viestintäpalvelut), niiden johtamisesta sekä tehtäväalueiden välisten yhteisten toimintatapojen ja yhteistyön kehittämisestä. Tehtäväalueeseen sisältyy myös toimialan kehittämishankkeiden hallinnointi ja johtaminen.

Tehtäväalue vastaa lisäksi vaikuttamistoimielinten (nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvoston) toiminnan tukemisesta sekä kunnan yhteistyön kehittämisestä kolmannen sektorin ja kansalaistoiminnan kanssa. Se huolehtii myös kunnan henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämisen ja tukemisen koordinoinnista yhteistyössä muiden toimialojen ja työterveyshuollon kanssa.

Toiminnan toteutuminen talousarvioon nähden

Toimialan talousarvioesitys noudattaa kunnanhallituksen 11.8.2025 § 165 hyväksymää käyttötalouden ulkoisten menojen ja tulojen kehystä. Esityksessä on huomioitu toimialamuutoksen tuomat tehtävä- ja määrärahasiirrot keskushallinnosta. Työllisyysalueen talousarvio oli talousarviolaadinnan aikana vasta alustava, minkä vuoksi lopulliset vaikutukset kunnan menoihin ja tuloihin tarkentuvat vasta myöhemmässä vaiheessa.

Vuoden 2026 toiminnalliset tavoitteet painottuvat pääosin samoihin palveluihin kuin aiemmin, kuitenkin täydentyen uusilla tehtäväalueilla. Palvelusuunnitelman kuvauksissa korostuvat vastuualueiden lakisääteiset tehtävät sekä vakiintuneet, kustannustehokkaiksi ja vaikuttaviksi arvioidut toiminnot. Painopisteet pohjautuvat kunnan strategiaan ja tavoiteohjelmiin. Mittarit kohdistuvat ennen kaikkea perustyön seurantaan, mutta toimialalla panostetaan myös kehittämiseen ja hyvinvoinnin edistämisen käytännön kokeiluihin. Uusien elinvoima- ja viestintäpalveluiden tavoitteet ja mittarit tarkentuvat toiminnan käynnistyessä.

Hyvinvointialueuudistus on lisännyt tarvetta monialaiseen johtamiseen ja yhteistyöhön kunnissa. Hyvinvointitoimiala vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) mukaisista hyvinvoinnin edistämisen tehtävistä sekä yhteistyöstä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa. Palvelusuunnitelmassa on kuvattu

perinteisten tehtäväalueiden (kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä nuoriso- ja liikuntapalvelut) lisäksi myös hyvinvoinnin edistämisen ja johtamisen tehtäväalue omine tavoitteineen ja mittareineen. Lisäksi toimiala seuraa toimintaansa suhteessa valtion ns. HYTE-kertoimen mittareihin, joiden perusteella osa kunnille jaettavasta valtionosuudesta määräytyy.

Nanny-toiminnalla tuetaan lapsiperheiden arjen hallintaa. Talousarviossa toimintaan on varattu määräraha ostopalveluihin, mutta resurssia on edellisvuosia supistettu ja palvelu kilpailutettu uudelleen tehokkuuden parantamiseksi.

Vuoden 2023 alusta voimaan tullut nuorisolain (955/2022) harrastustakuu velvoittaa mahdollistamaan maksuttoman harrastuksen koulupäivän yhteydessä. Ruskolla vakiintunutta harrastustoimintaa on tuettu valtionavustuksella jo kuutena peräkkäisenä vuonna.

Esteettömyyttä julkisissa tiloissa edistetään edelleen suunnitelmallisesti osana taloussuunnitelman mukaista investointiohjelmaa esteettömyystyöryhmän koordinoimana.

Avustusjärjestelmää uudistettiin muutama vuosi sitten tukemaan kansalaistoimintaa ja yhteisöllistä palvelutuotantoa kunnan hyvinvointitavoitteiden mukaisesti. Jatkossa tarkastellaan, miten vakiintunut kunnan tilojen käyttö voidaan ottaa huomioon osana avustuskokonaisuutta. Osallistumista vahvistetaan yhteistyöllä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa, kuntalaisia kuulemalla sekä kirjaston lakisääteisen demokratiatyön kautta.

Arvio riskien toteutumisesta

Palvelutarpeen kasvu, lisääntyvät yhteistyövaatimukset ja kustannusten nousu suhteessa resursseihin ovat keskeisiä haasteita talousarvion sopeutustilanteessa. Toimistotyön vähäiset resurssit lisäävät hallinnollisten virheiden riskiä. Jos hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmallinen työ keskeytyy, kunta voi menettää valtionosuuksia.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TP 2025	TA 2026	TOT 30.6.
Johdetaan kunnan monialaista hyvinvointityötä suunnitelmallisesti ja vaikuttavasti	Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman päivittäminen	Toteutunut, suunnitelman päivitys jatkuu	1 krt / v	Käynnissä
	TEA-viisari (kuntajohto)	92	≥ 68	92
	HYTE-kerroin	80	≥ 75 (V-S ka: 60)	80
	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuus	160 500 €	133 500 €	
	Koordinoidaan hyvinvointialueen hyte-yhdyspintatyötä	n. 10 kpl	Toimintamallien ylläpito (kpl)	162 500 €

	suunnitelman mukaan			Kyllä
Vahvistetaan lapsiperheiden arkea helposti saatavalla tuella	Nanny-palvelun asiakastytyytyväisyys	100 %	≥ 95 % asiakkaista suosittelisi palvelua	100
Harrastustakuulla turvataan jokaiselle lapselle maksuton harrastus	Harrastuskerhojen määrä	Toteutunut, 35 kpl	Toiminnassa vähintään joka koululla, ≥ 250 lasta	Toteutunut
Edistetään kunnan esteettömyyttä	Esteettömyyskartoitusten ja -korjausten investointimäärärahat	Ei määrärahaa talousarviossa 2025	≥ 10 000 €	10 000 €
Avustusjärjestelmä on hyvinvointitavoitteiden suuntainen ja mahdollistaa kansalaistoiminnan tukemisen ja yhteisöllistä palvelutuotantoa	Kohdeavustuksia myönnetään hyvinvointia edistäviin toimiin, yhteisöllisen kulttuurin synnyttämiseen ja kuntalaisten yhteisten toimintaan osallistumisen mahdollistamiseen	Myönnetty 37 514 €	≥ 30 000 €	Myönnetty 21 200 €
Vahvistetaan hyvinvointia edistävää yhteistyötä ja osallistavaa vuorovaikutusta toimialojen ja eri toimijoiden kesken	Seuraparlamentti kokoontuu yhdistysohjelman mukaisesti Kuntalaiskyselyjä ja -keskusteluja järjestetään	2 krt (12.5.2025, 16.12.2025) 5 kpl	≥ 1-2 krt / v ≥ 5 kpl	1 krt 2 kpl
Kunnan henkilöstön työhyvinvointia edistetään työhyvinvointisuunnitelman mukaan	Työhyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutumisaste (%) Työhyvinvointikyselyn toteutus ja vastausprosentti (%)	Toteutunut joka toimialalla (15 kpl), saatu kehittämisavustus 15 000 € Toteutunut esihenkilöiden osalta (henkilöstön kysely alkuvuonna 2026)	≥ 80 % Kysely toteutetaan vuosittain, vastausprosentti ≥ 70 %	Käynnissä Kysely toteutettu, vastausprosentti 78,8 %

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Toimielin Hyvinvointilautakunta

Tehtäväalue Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Vastuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Kirjastopalvelut tarjoavat kirjastolain (1492/2016) mukaisesti kaikille avoimen ja uudistuvan kokoelman osana Vaski-kirjastoja. Tehtävänä on edistää lukemista ja monipuolisia lukutaitoja, tarjota tiloja kansalaistoiminnalle ja oppimiselle sekä vahvistaa yhteiskunnallista vuorovaikutusta ja demokratiaa (§ 6 ja § 7).

Kulttuuripalvelut vastaavat lain kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) mukaisesti kulttuurin ja taiteen edistämisestä sekä kulttuuriharrastusten mahdollistamisesta. Kulttuuripalvelujen tehtävänä on tukea asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä vahvistaa paikallista ja alueellista elinvoimaa. Kunta järjestää vapaan sivistystyön opetusta ostopalveluna Raisio-opistolta ja taiteen perusopetusta Turun Musiikinopetus Oy:ltä.

Toiminnan toteutuminen talousarvioon nähden

Vuonna 2026 kirjastopalveluiden painopiste on uuden kirjastorakennuksen käyttöönottoon valmistautumisessa ja työprosessien kehittämisessä palvelukokonaisuutena. Tavoitteena on hyödyntää uusia tiloja ja hakeutuvan työn hyviä käytäntöjä, erityisesti mediakasvatuksessa, sekä vahvistaa kirjaston roolia yhteiskunnallisen vuoropuhelun areenana kokeilemalla erilaisia toimintakonsepteja. Mikäli rakennushanke viivästyy, jatketaan vuoden 2025 tavoitteiden mukaisesti.

Kulttuuripalveluissa tavoitteena on jatkaa vakiintuneita kulttuurihyvinvointipalveluja ja ennakoida uuden monitoimitilan tarjoamia mahdollisuuksia.

Arvio riskien toteutumisesta

Keskeisiä riskejä ovat osaavan henkilöstön saatavuus ja pysyvyys, toiminnan järjestäminen väliaikaisissa ja muuttuvissa tiloissa sekä kirjaston ja monitoimitilojen turvallisuus. Erityistä huomiota vaativat kulunvalvonta ja varausjärjestelmät, paloturvallisuus sekä ilkvallan ehkäisy.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TP2025	TA 2026	TOT 30.6.
Kirjastotoimen resursointi on riittävä.	Toimintakulut € / asukas Aineistomääräraha € / asukas Henkilötyövuodet / 1000 asukas	47,5 € 7 € 0,7	Arvio, ei sisällä vyörytyksiä ≤ 65€ (= Varsinais-Suomen keskiarvo)	27,30 €

			8,5 € ≥ 0,79	5 € 0,63 htv
Kirjastopalveluiden toiminnan painopisteet ovat tarkoituksenmukaisia.	Lainat / asukas Fyysiset käynnit / asukas Ulkopuolisten järjestämiä tapahtumia kirjastossa	14,6 4,4 5	> 11 > 6,5 > 5	8 4,26 0
Kulttuuria edistetään osana kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia.	Pisteet kulttuurin TEA-viisarissa Kulttuurihyvinvointipalveluiden tarve tunnistetaan ja niitä tarjotaan talouteen sopeutetun suunnitelman mukaan	77 Toteutunut	≥ 71 Kyllä	68 Kyllä
Tarjotaan taidekasvatusta ja mahdollisuus suorittaa tutkinto taiteen perusopetuksessa.	Taidekasvatusta järjestetään suunnitelman mukaan Taiteen laajan oppimäärän perusopetukseen opiskelijoiden määrä	Toteutunut 18	Kyllä 16-18	Kyllä 16
Kannustetaan elinikäiseen oppimiseen järjestämällä vapaan sivistystyön opetusta.	Toteutuneiden opetustuntien määrä Opetukseen osallistuneiden määrä	472 831	≥ 400 ≥ 400	238 166 (henkilöt kerran laskettuna)

LIIKUNTA- JA NUORISOPALVELUT

Toimielin Hyvinvointilautakunta

Tehtäväalue Liikunta- ja nuorisopalvelut

Vastuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Liikuntapalvelut tarjoaa liikuntalain (390/2015) mukaisesti kuntalaisille monipuolisia liikuntaolosuhteita ja palveluja sekä tukee paikallisten liikunta- ja urheiluseurojen toimintaa. Liikuntaneuvontaa kehitetään osana kehittämishankkeita, ja investointiprojekteilla varmistetaan liikunta- ja vapaa-aikaolosuhteiden turvallisuus ja monikäyttöisyys.

Nuorisopalvelut tukee nuorisolain (1285/2016) mukaisesti nuorten kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta yhteiskunnassa. Palveluihin kuuluvat nuorille suunnatut toiminnot ja avoimet

tilat sekä nuorten kansalaistoiminnan tukeminen. Etsivä nuorisotyö tavoittaa tuen tarpeessa olevia nuoria ja ohjaa heidät palvelujen ja koulutuksen tai työmarkkinoiden piiriin. Koulunuorisotyö puolestaan tarjoaa matalan kynnyksen tukea koulujen arjessa, ehkäisee kiusaamista ja vahvistaa kouluyhteisöjen hyvinvointia.

Toiminnan toteutuminen talousarvioon nähden

Vuonna 2026 **liikuntapalveluja** kohdennetaan erityisesti väestöryhmille, joilla on esteitä omaehtoiseen liikkumiseen. Tavoitteena on lisätä vähän liikkuvien harrastamista kehittämällä liikunnanohjaus- ja neuvontapalveluja yhteistyössä kunnan toimialojen, yhdistysten ja hyvinvointialueen kanssa. Liikuntapalveluvastaavan tehtävän järjestelyä yhteisvirkana perusopetuksen kanssa selvitetään. Liikunta- ja vapaa-aikaolosuhteiden kehittämistä jatketaan taloussuunnitelman mukaisilla investoinneilla sekä parantamalla ylläpidon suunnitelmallisuutta ja seuranta. Liikuntapaikkaverkoston mitoitusta tarkastellaan kriittisesti ja vapaaehtoistoimijoiden sekä kolmannen sektorin roolia pyritään vahvistamaan, jotta palvelulupa voidaan sopeuttaa käytettävissä oleviin resursseihin.

Nuorisopalveluissa avoin nuorisotyö tarjoaa kaikille nuorille matalan kynnyksen toimintaa, kuten nuorisotilatoimintaa, retkiä, leirejä ja tapahtumia, perheen taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Vuonna 2026 jatketaan etsivää nuorisotyötä, jonka tavoitteena on tukea erityisesti peruskoulun päättäneitä nuoria varhaisessa vaiheessa ja estää ongelmien kasaantumista. Toimintaa kehitetään ja sille haetaan avustuksia. Vuonna 2023 käynnistetty moottoripajatoiminta pyritään säilyttämään ja mahdollisuuksien mukaan laajentamaan osaksi nuorisotyön monipuolistamista. Koulunuorisotyötä pyritään vahvistamaan oman koulunuorisotyöntekijän myötä. Tehtävä on rahoitettu pääosin valtion erityisavustuksella, ja tavoitteena on vakinaistaa toimi vuoden 2026 jälkeen. Tämä tukee koulujen hyvinvointityötä ja vahvistaa nuorisopalvelujen organisaatiota pysyvästi. Nuorisopalvelujen toiminnan seuranta parannetaan nuorisotyön dokumentointijärjestelmän avulla, jonka käyttöä kehitetään edelleen. Nuorten osallisuutta ja nuorisovaltuuston toimintaa vahvistetaan yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TP 2025	TA 2026	TOT 30.6.
Tarjotaan kuntalaisille monipuoliset ja turvalliset liikuntaolosuhteet	Käytettävissä olevien liikunta- ja leikkipaikkojen määrä Suoritetut liikuntapaikkojen turvallisuustarkastukset (kpl/v) Liikuntapaikkojen ylläpitoon ja investointeihin varattu määräraha		n. 60 Leikkipaikoille 1 turvallisuustarkastus/v ≥ 0,5 htv + määräraha ≥ 30 000€	n. 60 Toteutettu (yleiset leikkipaikat) 0,5 htv 20 000 €
Järjestetään kunnan omaa liikuntatoimintaa eri kohderyhmille	Kunnan järjestämät liikuntaryhmät (kpl), osallistujamäärä		≥ 10 ryhmää, yhteensä vähintään 250 osallistujaa	9 ryhmää yht. n. 160 osallistujaa

Tuetaan paikallista seuratoimintaa	Myönnetty liikunta-avustukset (€) Seurayhteistyön määrä (tapaamiset/v)		≥6 000 € avustuksia ≥ 2 seuratapaamista/v	xxx 1 kpl
Edistetään liikunnallista elämäntapaa ja terveyttä	Liikuntaneuvontatapaukset (kpl/v) Liikuntakampanjat (kpl)		≥ 50 tapausta/v ≥ 2 kampanjaa/v	6 yksilö, n. 35 ryhmässä 1 kampanja
Tarjotaan monipuolista kunnan omaa nuorisotoimintaa	Kunnan järjestämät kerhot, leirit ja tapahtumat (kpl), osallistujamäärä		Vähintään 15 toimintaa vuodessa, yhteensä ≥300 osallistujaa	6 retkeä ja tapahtumaa + kesätoiminta 18 kpl osallistujat yht. n. 450
Tarjotaan turvallisia ja saavutettavia nuorisotiloja	Nuorisotilojen määrä (kpl) Nuorisotila aukioloaika (t/vko) Nuorisotilojen kävijämäärä (kpl/v)		≥ 2 ≥ 37 t/vko ≥ 1000 / v	2 kpl 37 h/vko 2482
Edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia kouluyhteistyön ja koulunuorisotyön avulla	Koulunuorisotyö vakiintunut osa kunnan palveluja ja kouluarkea Kouluyhteistyön vakiintuneet toimenpiteet (ryhmytykset, päihdekasvatustunnit...) /v Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintaan osallistuminen		Päivittäin, vakiinnutettu Vuosikellon mukaan ≥ 1 krt / kk	Toteutunut Vuosikello laadittu (päihdekasvatu stunnit 6. lk, ryhmytykset 7. lk) Toteutunut
Ehkäistään syrjäytymistä etsivällä nuorisotyöllä	Etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret (kpl) Jatkopolkujen löytyminen (%) Yhteistyö 2. asteen oppilaitosten kanssa		≥ 15 nuorta tavoitetaan/v 60 % löytää jatkopolun (opiskelu, työ, palvelu) Vakiintunut	3 Toteutunut, 3 teemapäivää
Tuetaan nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia	Nuorisovaltuuston kokoukset ja aloitteet Nuorten järjestämien tapahtumien määrä Nuorisovaltuustolle varatut resurssit		Kokoontuu säännöllisesti, ≥2 aloitetta/v ≥3 tapahtumaa ≥1000 €/v	Toteutunut, 3 kokousta 1500 €/v

Arvio riskien toteutumisesta

Keskeisiä riskejä ovat palvelujen toimintavarmuus sekä palvelutarpeen ja yhteistyövaatimusten kasvu suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin. Vapaa-aikatilojen ja ulkoliikuntapaikkojen turvallisuuteen liittyy henkilöriskejä, joita ehkäistään turvallisuussuunnitelmilla. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää riittäviä resursseja olosuhteiden ylläpitoon ja kehittämiseen.

Suurimmilta riskeiltä on alkuvuoden aikana välttytty. Toimintatilojen sulkeminen remonttien vuoksi on kuitenkin vaikeuttanut kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelujen normaalia toimintaa ja edellyttänyt tilapäisiä järjestelyjä. Muutoin palvelujen toimintavarmuuteen tai turvallisuuteen liittyvät riskit eivät ole toteutuneet merkittävinä.

Tuloarviot ja määrärahat sekä kuvaus muutoksista alkuperäiseen budjettiin nähden

Toimintakulut ovat toteutuneet lähellä talousarviouraa. Toimintatuotot ovat saatujen hankeavustusten vuoksi talousarviouraa korkeammat. Avustusten ajoittuminen vaikuttaa tässä vaiheessa toimintakatteen toteumaan, sillä osa avustuksista kohdistuu toimintaan, joka jatkuu vuonna 2027. Palveluostoissa arvioidaan syntyvän noin 40 000–50 000 euron alitus riippuen hankkeiden käynnistymisestä ja toteutumisesta.

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2025</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Mta2026</u>	<u>Tot 6/2026</u>	<u>Ta:n tot %</u>
Toimintatuotot	121 760,36	127 600	127 600	218 220	171,0 %
Toimintakulut	-852 130,96	-969 411	-969 411	-455 691	47,0 %
josta palvelujen ostot	-156 136,00	-211 915	-211 915	-81 978	38,7 %
Toimintakate	-730 371	-841 811	-841 811	-237 471	28,2 %
<u>Sisäiset</u>					
Toimintatuotot	1 444,19			2 798	
Toimintakulut	-316 532	-308 586	-308 586	-178 172	57,7 %
Toimintakate	-315 088	-308 586	-308 586	-175 374	56,8 %
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>					
Toimintatuotot	123 205	127 600	127 600	221 018	173,2 %
Toimintakulut	-1 168 663	-1 277 997	-1 277 997	-633 863	49,6 %
Toimintakate (=sitova)	-1 045 459	-1 150 397	-1 150 397	-412 845	35,9 %
muut laskennalliset erät	-63 677	-74 240	-74 240		
poistot	-110 428,12	-105 299	-105 299	-52 229	49,6 %